

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoR/5/2023
Identifikačné číslo spisu:	5621201362
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5621201362.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú O. Š., narodenú XX. K. XXXX, Q. K., P. XXX/X, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, dieťa matky K. A. J., narodenej XX. K. XXXX, Q. K., P. XXX/X, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Mrázovou, Bratislava, Šoltésovej 20, a otca A. V. Š., N. K. I., narodeného XX. F. XXXX, K., N. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Černákovou, BSc., Žilina, Revolučná 2, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 1P/63/2021, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. novembra 2022 sp. zn. 8CoP/45/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Účastníkom nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 8. marca 2022 č. k. 1P/63/2021 - 150 zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky (I. výrok), s právom oboch rodičov zastupovať maloletú a spravovať jej majetok (II. výrok), zároveň otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej bežným výživným v sume 320 eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom 1. februára 2022, a výživným určeným na tvorbu úspor v sume 80 eur mesačne počnúc od 1. februára 2022, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca na účet maloletej, ktorý je matka povinná na tento účel zriadiť najneskôr do 31. marca 2022 (III. výrok). Zameškané bežné výživné za obdobie od 1. februára 2022 do 28. februára 2022 vo výške 50 eur je otec povinný zaplatiť matke najneskôr do 31. apríla 2022 (IV. výrok). Zameškané výživné určené na tvorbu úspor za obdobie od 1. februára 2022 do 28. februára 2022 je otec povinný zaplatiť v prospech účtu maloletej najneskôr do 31. apríla 2022 (V. výrok). O úprave styku otca s maloletou rozhodol tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletou 13. marca 2022 v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod., každú stredu a štvrtok od 14.00 hod. do 16.00 hod., v každom nepárnom týždni vždy v sobotu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a v nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod., a to vždy za prítomnosti matky maloletej (VI. výrok). Matka je povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a styk otcovi umožniť (VII. výrok). Otec si pred začiatkom styku vyzdvihne

maloletú v mieste bydliska matky a po ukončení styku maloleť odovzdá matke v mieste jej bydliska (VIII. výrok). Súd návrh matky na určenie výživného v prevyšujúcej časti zamietol (IX. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (X. výrok).

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rodičia maloletej spolu nežijú a otec sa nepravidelne stretáva so svojou dcérou za prítomnosti matky. Uviedol, že rodičia v priebehu konania fakticky dospeli k dohode o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, a že obidvaja rodičia ju budú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. S výnimkou úpravy styku v ďalší pracovný deň každého týždňa, rodičia taktiež dospeli ku dohode o úprave styku otca s maloletou. Z vykonaného dokazovania, pri skúmaní vzťahu otca s maloletou, nemal súd preukázanú existenciu závažných okolností, ktoré by bránili v styku otca s dcérou. Nad rámec matkou akceptovaného stretávania sa otca s dcérou, otec navrhol styk i v ďalší pracovný deň každého týždňa v rozsahu 2 hodín, a navyše, v čase výročia narodenia maloletej tento rok. Súd konštatoval, že hoci rodičia nedospeli k ucelenej rodičovskej dohode, k zavŕšeniu konsenzu v otázke týkajúcej sa styku, chýbala obojstranná dohoda len v časti krátkeho časového úseku v rámci bežného týždňa. Napriek nesúhlasu matky, súd považoval otcom navrhovaný model stretávania sa s dcérou za optimálnejší z hľadiska zachovania kontinuity a rovnováhy udržiavania vzájomného kontaktu s dcérou. Navyše matka neprezentovala žiaden presvedčivý dôkaz, ktorý by svedčil pre nevhodnosť otcom navrhovanej úpravy styku v ďalší pracovný deň. Súd teda ustálil určenie oprávneného styku otca s dcérou dňa 13. marca 2022 v čase od 14.00 hod. do 16.00 hod., každú stredu a štvrtok od 14.00 hod. do 16.00 hod., v každom nepárnom týždni vždy v sobotu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a v nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod., a to vždy za prítomnosti matky maloletej, ktorej prítomnosť je nevyhnutná z dôvodu útleho veku maloletej, silnej naviazanosti na matku, ktorá ho stále kojí, taktiež z dôvodu potrebnej adaptácie otca na poskytovanie adekvátnej starostlivosti o dieťa. Rodičia maloletej neboli jednotní v otázke vyživovacej povinnosti. Súd prvej inštancie, poukazujúc na odôvodnené potreby maloletej vo veku troch rokov, jej zdravotný stav, nevyhnutné návštevy špecializovaných lekárskeho pracovísk, záujmové aktivity, ako aj zárobkové možnosti a schopnosti otca, považoval za primeranú výšku bežného výživného 320 eur mesačne a výživného určeného na tvorbu úspor 80 eur mesačne. K obavám matky o schopnosť zabezpečovať komplexné uspokojovanie potrieb maloletej pre nedostatočný zdroj disponibilného príjmu, okresný súd poukázal na to, že z vyjadrenia matky vyplýva, že disponuje úsporami vo výške 100.000 eur, teda v sume, ktorú nie je možné označiť za úspory bežného rozsahu v rámci všeobecne známych pomerov obyvateľstva v krajine. Vzhľadom na to považoval súd uplatňovaný návrh matky vo zvyšku za nedôvodný a tento vo zvyšnej časti zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), že žiaden z účastníkov nemal nárok na náhradu trov konania.

3. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 8CoP/45/2022, sa výrokov I a II. rozsudku súdu prvej inštancie nedotkol a v ostatných výrokoch rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd konštatoval, že pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletou a o úpravu výživného, súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaného dokazovania dospel k s správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. K odvolacej námietke matky o neprimeranosti výšky stanoveného výživného, vzhľadom na finančné úspory otca, uviedol, že aj odôvodnené potreby dieťaťa majú svoju konkrétnu hranicu, ktorá je daná zásadne spotrebným charakterom výživného a rozsahom potrieb pre fyzický a psychický rozvoj dieťaťa. Podľa odvolacieho súdu by výživné určené nad túto hranicu viedlo buď k ne hospodárnosti, alebo by nimi mohli byť uspokojované nepriamo z časti aj potreby iných osôb. Zotrval na tom, že okresný súd v dostatočnom rozsahu prihliadal na potreby maloletej zistené v rámci vykonaného dokazovania a poukázal na skutočnosť, že matka v odvolaní tieto skutkové zistenia okresného súdu nerozporovala. Potom vzhľadom na spotrebný charakter výživného okresný súd výšku bežného výživného 320 eur ustálil správne. Za správne považoval odvolací súd aj jeho rozhodnutie, pokiaľ určil otcovi povinnosť platiť okrem bežného výživného aj výživné vo výške 80 eur na tvorbu úspor a v celom rozsahu sa stotožnil s jeho závermi. Za nedôvodné považoval odvolací súd aj námietky matky smerujúce

proti výroku o úprave styku otca s maloletou. Primárne tieto námietky smerovali k tomu, že okresný súd dostatočne dôsledne nevyhodnotil písomné vyjadrenie otca predložené na pojednávaní dňa 20. januára 2022, v ktorom otec vyjadril obavu o vytváraní podmieneného reflexu u maloletej zo strany matky tak, že dcéra má v jeho prítomnosti z neho obavu, pričom vytvorenie takéhoto reflexu si nevie vysvetliť iným spôsobom než spôsobením bolestivého podnetu dieťaťu pri ukázaní jeho fotografie. Matka v súvislosti s týmito vyjadreniami otca navrhovala vykonanie znaleckého dokazovania, ktoré by posúdilo osobnosť otca. Matka namietala v odvolaní, že okresný súd sa s týmito skutočnosťami nezaoberal. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal s vyjadreniami rodičov, keď tieto vyhodnocoval navzájom a konštatoval, že z nich vyplývajú rozdielne názory, postoje aj návrhy riešení, ktoré sa týkajú najmä styku otca s maloletou a jeho rozsahu. Následne okresný súd konštatoval, že kritériom pri obmedzení styku rodiča s dieťaťom je jedine záujem dieťaťa, pričom výhrady jedného rodiča voči druhému rodičovi, ktoré pramenia skôr z ich vzájomných komplikovaných vzťahov, nemôžu byť dôvodom na zásah do úpravy styku rodiča s dieťaťom. Záverom odvolací súd uviedol, že podrobil prieskumu správnosti aj časť rozsudku okresného súdu, ktorú matka nenapadla odvolaním (výrok I. a II.), keďže však sám nesprávnosť tejto časti rozhodnutia nezistil a v tejto časti ponechal výroky rozsudku okresného súdu nedotknuté. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dovolateľka primárne nesúhlasila so stanovenou výškou bežného výživného ako aj výživného určeného na tvorbu úspor, namietala tiež úpravu styku otca s maloletou. Mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej tvrdením, uplatneným v konaní pred súdom prvej inštancie a následne aj v odvolaní, že „výdavky matky, ktoré by mali odôvodňovať zvýšenú potrebu vynaloženia sú dôvodné, pričom súd nevzal do úvahy vek otca maloletej (50+), ako aj ním deklarované úspory v zahraničí v značnej sume, ktoré minimálne zakladajú dôvodný záver pre tvorbu úspor na budúcnosť maloletej“. Podľa dovolateľky sa súd prvej inštancie, ani odvolací súd nezaoberali potrebou nariadiť znalecké dokazovanie a náležite nepreskúmali majetkové pomery otca. Vo všeobecnosti napádala závery odvolacieho súdu a tieto považovala za nesprávne a žiadala dovolací súd o prehodnotenie správnosti záverov odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie. V časti dovolania označeného ako „Dovolanie podané z dôvodu, že sa v konaní vyskytuje otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“, matka vymedzila nasledovné otázky: 1. Dovolateľka považuje za potrebné, aby dovolací súd vydal stanovisko v konaní o ÚPP k maloletej, a to, či je potrebné skúmať a v akom rozsahu osobnosť matky maloletej, jej rodičovské schopnosti a výchovný štýl uplatňovaný voči maloletej. 2. Zároveň dovolateľka považuje za potrebné, aby dovolací súd v konaní dal odpoveď na otázku, či a v akom rozsahu je potrebné skúmať osobnosť otca maloletej (nežijú v spoločnej domácnosti s matkou a maloletou) jeho rodičovské schopnosti a výchovný štýl uplatňovaný voči maloletej. 3. Zároveň dovolateľka žiada o stanovisko dovolací súd v konaní, či a v akom rozsahu je potrebné zistiť, či sa u niektorého z rodičov objavujú osobnostné črty, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť rodičovské schopnosti, alebo či by mohli negatívne ovplyvniť maloletú. 4. Zároveň dovolateľka žiada odpoveď na otázku, či je v konaní potrebné, a v akom rozsahu skúmať aj výchovný štýl niektorého z rodičov vo vzťahu maloletej, a to či existuje výchovný postup niektorého z rodičov, ktorý bol uplatňovaný voči maloletej, a ako môže tento postoj vplývať na maloletú. 5. Ďalšia podstatná otázka dovolateľky spočíva v tom, že na strane rodičov sú diametrálne odlišné spôsoby výchovy dieťaťa, pričom na strane otca sú indikované prejavy, ktoré je nutné kvalifikovať odborníkom, a to s ohľadom na možný vplyv na maloletú. 6. Dovolateľka preto kladie otázku, či je potrebné, a v akom rozsahu skúmať súčasný postoj rodičov voči maloletej a postoj rodičov voči sebe navzájom.

5. Dovolateľka zároveň dovolaciemu súdu kladie otázku, či na základe obsahu spisu, písomných a ústnych prejavov, stanovísk, ktoré boli doručované v priebehu konania (zo strany otca maloletej), nezakladajú dôvodný záver nariadenia znaleckého dokazovania, tak aby sa predišlo možným prejavom nesprávneho vplyvu na maloletú. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

6. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa pridrižiava svojich správ a vyjadrení počas celého konania.

7. Otec vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutia súdov oboch inštancií považuje za vecne správne, presvedčivo a logicky odôvodnené, vychádzajúce z riadne zisteného skutkového stavu a bez porušenia práva na spravodlivý proces. Podľa otca dovolateľka v dovolaní prípustným spôsobom nevymedzila dovolacie dôvody a tieto nie sú ani dané, preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

9. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní matky.

10. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

11. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolaciemu súdu sa žiada uviesť, že predmetné dovolanie nie je koncipované zrozumiteľne, špecificky a najmä nie v zmysle zákona (najmä v zmysle § 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP.) V dovolaní sa miestami dovolacie námietky podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP prekrývajú, a preto je nie vždy celkom zrejmé, v zmysle ktorého ustanovenia dovolateľka čo namieta. Dovolací súd však v žiadnom prípade nechce a ani nemôže byť príliš formalistický, a preto sa aj napriek vyššie uvedenému venoval dovolaniu hlbšie a predmetné podanie posudzoval podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a k námietke dovolateľky v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP uvádza nasledovné.

14. V zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP platí, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej

v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Dovoláním matka súdom nižších inštancií vytýka nevysporiadanie sa s jej tvrdeniami a listinnými dôkazmi v spise, avšak v skutočnosti sa dovolaciemu súdu javí, že matka maloletej len nesúhlasí so závermi, ku ktorým súdy dospeli a dovolanie predstavuje jej snahu o revidovanie skutkového stavu súdmi nižších inštancií. Matka predkladá najvyššiemu súdu vlastné hodnotenie dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový stav (viď vyjadrenie matky „Z doložených listín matkou vyplýva podľa názoru matky (dovolateľky) nevyhnutná potreba nariadiť znalecké dokazovanie...“ alebo „výdavky matky, ktoré by mali odôvodňovať zvýšenú potrebu vynaloženia sú dôvodné“ a iné). Možno sa stotožniť s tvrdením právneho zástupcu otca, že pokiaľ matka mala za to, že súdy vyhodnotili dôkazy spôsobom, ktorý je v zjavnom rozpore so zásadami ustanovenými v § 191 CSP, mala konkrétne formulovať a zrozumiteľne uviesť, v čom spočívajú logické rozpory, protirečenia, či došlo k svojvoľnému hodnoteniu dôkazov atď., čo však matka zastúpená kvalifikovaným zástupcom (advokátom) neurobila.

18. Najvyšší súd pripomína, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

19. Pokiaľ dovolateľka ďalej namietala, že súdy sa nevysporiadali s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania, dovolací súd dáva do pozornosti bod 13. odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu, v ktorom uviedol, že nevyhovelo návrhu matky na doplnenie dokazovania vypracovaním znaleckého posudku, pretože ide o dôkaz, ktorý sa týka okolností, ktoré možno preukázať už inými vykonanými dôkazmi v konaní. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že obaja rodičia sa podrobujú poradensko-psychologickému poradenstvu a nebolo preukázané, že by otec vykazoval patologické, ohrozujúce prvky v správaní vo vzťahu k maloletej, žiadne takéto podozrenie nebolo zo špecializovaného pracoviska Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš súdu prvej inštancie avizované. Odvolací súd sa s v celom rozsahu stotožnil so závermi prvoinštančného súdu. Ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu, súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, nie procesných strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999).

20. Dovolací súd na okraj poznamenáva, že dovolací súd nie je súdom skutkovým, teda nemôže vecne prehodnocovať vyhodnotenie dôkazov súdmi nižšej inštancie a prijímať odlišné skutkové závery. Môže len na základe dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP preskúmať, či sa súdy nižšej inštancie nedopustili takého nesprávneho procesného postupu, ktorým by znemožnili strane, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Na základe uvedeného teda dovolací súd konštatuje, že nezistil taký nesprávny procesný postup

súdov nižšej inštancie, ktorým by došlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces, tak, ako to predpokladá ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

22. Dovolateľka uviedla tiež dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

23. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Pri určovaní rozdielu pojmov „skutková“ a „právna“ otázka treba mať na zreteli, že riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa (ne)stalo alebo (ne)malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, čo (ne)obsahuje určitá listina, čo (ne)vypovedal svedok, čo (ne)uviedol znalec. Zjednodušene povedané, otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmysle a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porovnaj tiež 3Cdo/150/2017, 3Cdo/218/2017 a 4Cdo/162/2017).

25. Otázky, ktoré dovolateľka v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením v dovolaní uviedla sú nasledujúce:

1. Dovolateľka považuje za potrebné, aby dovolací súd vydal stanovisko v konaní o ÚPP k maloletej, a to, či je potrebné skúmať a v akom rozsahu osobnosť matky maloletej, jej rodičovské schopnosti a výchovný štýl uplatňovaný voči maloletej.

2. Zároveň dovolateľka považuje za potrebné, aby dovolací súd v konaní dal odpoveď na otázku, či a v akom rozsahu je potrebné skúmať osobnosť otca maloletej (nežijú v spoločnej domácnosti s matkou a maloletou) jeho rodičovské schopnosti a výchovný štýl uplatňovaný voči maloletej.

3. Zároveň dovolateľka žiada o stanovisko dovolací súd v konaní, či a v akom rozsahu je potrebné zistiť, či sa u niektorého z rodičov objavujú osobnostné črty, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť rodičovské schopnosti, alebo či by mohli negatívne ovplyvniť maloletú.

4. Zároveň dovolateľka žiada odpoveď na otázku, či je v konaní potrebné, a v akom rozsahu skúmať aj výchovný štýl niektorého z rodičov vo vzťahu k maloletej, a to či existuje výchovný postup niektorého z rodičov, ktorý bol uplatňovaný voči maloletej, a ako môže tento postoj vplývať na maloletú.

5. Ďalšia podstatná otázka dovolateľky spočíva v tom, že na strane rodičov sú diametrálne odlišné spôsoby výchovy dieťaťa, pričom na strane otca sú indikované prejavy, ktoré je nutné kvalifikovať odborníkom, a to s ohľadom na možný vplyv na maloletú.

6. Dovolateľka preto kladie otázku, či je potrebné, a v akom rozsahu skúmať súčasný postoj rodičov voči maloletej a postoj rodičov voči sebe navzájom.

26. V prejednávanej veci dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolené otázky nie sú takými dovolacími otázkami, aké má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z otázok dovolateľky

vyplýva, že ide o otázky skutkové (pričom otázka č. 5 nie je ani otázkou, ide len o konštatovanie dovolateľky). Dovolaťka nesprávne právne posúdenie odôvodňuje spochybňovaním skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií a v podstate od najvyššieho súdu očakáva usmernenie pre súdy nižších inštancií k tomu, aké dokazovanie majú v konaní ešte vykonať. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP), ani prehodnocovať vykonané dôkazy; iný prístup by bol porušením zásady priamosti súdneho konania. Dovolací súd totiž nie je tretou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolená otázka, ktorá má skutkovú (nie právnu) povahu, nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia. V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka nevymedzila uplatnený dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP, nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedla, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia. Absenciu takej náležitosti dovolania považuje Civilný sporový poriadok za dôvod pre jeho odmietnutie v zmysle § 447 písm. f) CSP.

27. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie matky odmietol, a to v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP ako dovolanie procesne neprípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP, a vo zvyšnej časti (namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP) podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, pretože dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

28. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.